

TÜRKİYE'DE
SİYASAL SİSTEMİN DÖNÜŞÜMÜ VE
**CUMHURBAŞKANLIĞI
SİSTEMİ**

NEBİ MİŞ
BURHANETTİN DURAN

SETA

TÜRKİYE'DE
SİYASAL SİSTEMİN DÖNÜŞÜMÜ VE
CUMHURBAŞKANLIĞI
SİSTEMİ

TÜRKİYE'DE
SİYASAL SİSTEMİN DÖNÜŞÜMÜ VE
CUMHURBAŞKANLIĞI
SİSTEMİ

EDİTÖRLER
NEBİ MİŞ
BURHANETTİN DURAN

SETA Kitapları 19
ISBN: 978-605-4023-97-4
© 2017 SET Vakfı İktisadi İşletmesi
1. Baskı: Şubat 2017, İstanbul

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Editör: Mehmet Akif Memmi
Düzeltili: Mustafa Said İşeri, Ahmet Öztürk, Bahar Albayrak
Kapak: Erkan Söğüt
Tasarım ve Uygulama: Hasan Suat Olgun
Baskı ve Cilt: Turkuvaz Habereleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA Kitapları
Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
BİR	
Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi	15
NEBİ MİŞ, BURHANETTİN DURAN	
İKİ	
Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Anayasal Tasarımı	51
SERDAR GÜLENER, NEBİ MİŞ	
ÜÇ	
Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşüm İhtiyacı: Demokratikleşme, İstikrar, Kurumsallaşma	83
ALİ ASLAN	
DÖRT	
Dünyada Başkanlık Sistemi Uygulamaları	
ABD, Brezilya, Arjantin, Meksika, Güney Kore, Şili	145
NEBİ MİŞ, ALİ ASLAN, M. ERKUT AYVAZ, HAZAL DURAN	
BEŞ	
Başkanlık Sistemlerinde Denge ve Denetleme	219
SERDAR GÜLENER	

ALTI

Demokratik Hükümet Sistemlerinde Devlet Başkanı/ Cumhurbaşkanı Siyasal Parti İlişkisi 281

NEBİ MİŞ, M. ERKUT AYVAZ

YEDİ

Başkanlık Sistemlerinde Yerel Yönetimler: ABD, Brezilya, Şili, Endonezya ve Güney Kore 321

MEHMET ZAHİD SOBACI, ÖZER KÖSEOĞLU

SEKİZ

Başkanlık Sistemlerinde Dış Politikanın Yönetimi 379

KILIÇ BUĞRA KANAT, SONYA KHATTAK, JACKSON HANNON

YAZARLAR

429

ÖNSÖZ

Türkiye siyasetinde, siyasal sistemin dönüşümüne yönelik tartışmalar kırk yıldan fazla bir süredir devam etmektedir. Bu tartışmalar zaman içerisinde farklı bağlamlarda yürütülse de ana odak, yaşanan hükümet krizleri üzerinden ülkenin “yönetilebilirlik” sorunudur. Siyasal sistemin dönüşümünü gündeme getiren, gündemde tutan ve değişim yönünde çaba gösteren aktörler genellikle, Türkiye siyasetinin merkez-çevre ayrımında, çevreyi temsil eden sağ siyasal parti ve bu partilerin temsilcileridir. Siyasal dönüşüm talebinin sağ siyasal aktörler tarafından savunulmasının temel gerekçesi ise Türk tipi vesayetçi parlamenter yapının içerisinde kolayca iktidar alanı bulan vesayet odaklarından kurtulma ve sistemin kriz üreten yönlerini aşarak istikrarlı yönetimi sürekli kılma çabasıdır. Çünkü parlamenter sistem içerisinde vesayetçi yapıların kurumsallaştırdığı iktidar araçlarının ancak sistemin dönüşümü ile aşılabileceği varsayılmıştır. Parlamenter yapı içerisinde, sistemin dönüşümüne yönelik tüm değişiklikler, sistemin sahipliğini kendi uhdesinde gören ve ideolojik örtüşme üzerinden bloklaşan sivil, bürokratik yapılar ve bunlara eklemlenen çıkar grupları tarafından

kolayca manipüle edilerek işlevsizleştirildiği için “sistem dışı” bir arayış söz konusu olmuştur.

1970’lerde Milli Görüş hareketinin partileri (Milli Nizam ve Milli Selamet) ve Milliyetçi Hareket Partisi tarafından, siyasal sistemin başkanlık hükümet modeline dönüşmesi ve Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi gerektiği “otorite buhranı” üzerinden gerekçelendirilmiştir. 1980 askeri cunta darbesine giden süreçte, Adalet Partisi tarafından cumhurbaşkanlarının seçiminde yaşanan krizleri aşmak için cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi önerisi gündeme getirilmiştir. 1982 Anayasası’nın yapımı sürecinde Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi bir seçenek olarak etraflıca tartışılrsa da, 1982 Anayasası’nı dizayn eden irade, Cumhurbaşkanını halkın seçmesi durumunda, ideolojik örtüşme üzerinden yürüyen vesayet yönetiminin zarar göreceğini düşündüğü için bu talepleri dikkate almamıştır. 1980’lerin sonunda Anavatan Partisi Lideri Turgut Özal reformların daha hızlı yapılması ve icra organının daha etkin yönetilebilmesi için “değişimin dinamosu” olarak gördüğü başkanlık sistemini Türkiye için en uygun yönetim modeli olarak savunmuştur. 1990’ların ikinci yarısında Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ise “koalisyon hükümetlerinin ortaya çıkardığı siyasal istikrarsızlık” çerçevesinde “yönetimde istikrar” vurgusu üzerinden başkanlık sistemi tartışmasını yürütmüştür.

Siyasi hayatının tüm dönemlerinde Türkiye için en iyi yönetim modelinin başkanlık sistemi olduğunu savunan Recep Tayyip Erdoğan ve liderliğini yürüttüğü AK Parti aktörleri, “siyasi istikrar”, “demokrasinin derinleşmesi ve pekişmesi”, “yönetimde çift başlılık sorununun aşılması”, “yürütme organının hızlı ve etkin karar alması”, “yönetimde bürokratik vesayetin sonlandırılması”, “yasama ve yürütme organının tamamen birbirinden ayrılarak her iki organın görevlerini daha etkin yapması”, “halkın doğrudan seçtiği bir yürütme organı ile halka hesap verilebilirliğin daha şeffaf olması”

ve “Cumhurbaşkanının Meclis tarafından seçilmesi süreçlerinde ortaya çıkan krizlerin tamamen sonlandırılması” gibi gerekçelerle siyasal sistemin dönüşmesi için yoğun çaba harcamışlardır.

Siyasal sistemin “başkanlı hükümet modeli”ne dönüşmesine yönelik itirazlar genellikle geçilecek sistemin yönetim karakteri ile ilgili olmayan alanlarına odaklanmaktadır. İtiraz edilen hususların birçoğu mevcut parlamenter sistemin içerisinde yaşanan ya da yaşanabilecek hususları içermektedir. İtirazlar, “parlamenter hükümet modelinin daha demokratik olduğu”na yönelik bir argümanla başlayıp “iktidarın kişiselleşmesi”, “bölünme korkusu”, “rejimin bekası” ve “otoriterlik” gibi başlıklar üzerinden devam ettirilmiştir.

Siyasal sistemin dönüşümünü savunanlar ve karşı çıkanların tezleri üzerinden bu konu bugüne kadar yeterince tartışıldı. Mevcut krizleri aşmak için hangi siyasal sistemin daha uygun olduğu meselesi etraflıca ele alındı. Geçilecek hükümet modelinde aynı krizlerin yaşanmaması için nasıl bir tasarımın yapılması gerektiği üzerinde, konu ile ilgilenenler farklı görüşleri dile getirdi. Türkiye siyasal hayatında öne çıkan krizlerin yeni modelde tekrar yaşanmaması için çare olabilecek hususlar olumlu ve olumsuz yönleri ile birçok kez ortaya konuldu. Yeni hükümet modelinin, daha önce uygulandığı ülkelerde yaşadığı krizleri aşmaya yönelik tartışmalar, siyasal kültür ve yönetim modeli arasındaki korelasyon bağlamında farklı açılardan gündeme taşındı.

Bu kitap burada çerçevesi çizilen hususlarla ilgili Türkiye özelinde bugüne kadar yazılan en kapsamlı çalışmadır. Kitaptaki bazı makaleler daha önce analiz ya da rapor olarak farklı formatlarda yayımlanmıştır. Ancak kitaba bu çalışmalar dahil edilirken güncellenerek eklemeler yapılmış, makale formatına getirilirken de bazı kısımlar çıkarılmıştır. Kitapta yer alan makalelerin önemli bir kısmı ise özgün olarak ilk defa bu çalışmada yayımlanmaktadır. Kitap, Türkiye’nin siyasal sistem dönüşümüne yönelik, bugüne kadar yapılan tartışmaların tarihsel arka planını ve sistemin dö-

nüşümünü savunanların gerekçelerini etraflı bir şekilde ele almaktadır. Bu bağlamda siyasal sistemin dönüşümüne karşı çıkanların itirazlarına da ayrıca yer verilmektedir. Türkiye’de siyasal sistemin dönüşümü genellikle başkanlık sistemi üzerinden tartışıldığı için kitapta makalelerin birçoğu bu konu üzerine odaklanmıştır. Dünyada demokratik olarak başkanlık sistemi ile yönetilen ülke uygulamaları çeşitli açılardan karşılaştırılmıştır. Başkanlık sisteminin farklı ülkelerde anayasal tasarımında denge ve denetim mekanizmasının nasıl dizayn edildiği ortaya konulmuş, farklılıklar ve benzerlikler gerekçeleri ile analiz edilmiştir. Başkanlık sisteminde en çok öne çıkan iki konu olan yerel yönetimler ve dış politikanın yönetimi meselesi karşılaştırmalı örnekler üzerinden farklı makalelerle ele alınmıştır. Kitap ayrıca AK Parti ve MHP’nin uzlaşmasının ardından, AK Parti teklifi olarak Meclis Genel Kuruluna sunulan ve Mecliste kabul edilen Cumhurbaşkanlığı sisteminin anayasal dizaynı ile ilgili öne çıkan ve farklı açılardan tartışılan başlıklara odaklanmaktadır.

Burhanettin Duran ve Nebi Miş tarafından yazılan “Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi” başlıklı makale, Türkiye’nin gündeminde uzun süre yer alan siyasal sistemin dönüşümü tartışmalarını tarihsel arka plana da odaklanarak ele almaktadır. Tartışmaları başlatan siyasal parti ve aktörlerin o dönemdeki argümanlarını ortaya koyan bu çalışmada, siyasal sistemin dönüşmesi gerektiğine yönelik gerekçelerin ortak yönleri ortaya konmaktadır. Söz konusu çalışmanın odaklandığı nokta, tartışmaların en yoğun ve geniş gerekçelerle ele alındığı AK Parti dönemi olmuştur. Öte yandan bu tartışmaların başladığı ilk dönemden itibaren siyasal sistemin dönüşümüne karşı çıkanların temel tezlerine de bu çalışmada yer verilmiştir. Söz konusu makalede ayrıca AK Parti ve MHP’nin uzlaşmasıyla TBMM’de kabul edilen Cumhurbaşkanlığı sisteminin hazırlık süreci ele alınmış ve değişiklikle getirilen yeni düzenlemelere değinilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı sisteminin anayasal tasarımında öne çıkan konuların tartışıldığı, Serdar Gülener ve Nebi Miş tarafından yazılan “Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Anayasal Tasarımı” başlıklı çalışmada söz konusu sistemin temel dinamiklerine odaklanılmıştır. Makalede yasama ve yürütme erkleri arasındaki denge ve denetimin nasıl dizayn edildiği ele alınmıştır. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı sisteminde seçimler ve seçimlerin yenilenmesi, yürütmenin görev alanları, yasamanın yürütme üzerindeki denetim araçları, Cumhurbaşkanının kararname yetkisi, cezai sorumluluğu, siyasal parti ile ilişkisi gibi başlıklar üzerinden konu çerçevelendirilmiştir. Bu konular dünyada uygulanan demokratik başkanlık hükümeti modelinin işleyişi üzerinden farklı açılardan tartışılmıştır.

Ali Aslan, Türkiye’de siyasal sistemin dönüşüm ihtiyacının gerekçelerini ele aldığı çalışmasında, modern demokratik siyaset zemininde kimlik-farklılık gerilimini analiz ederken başkanlık sisteminin bir hükümet biçimi olarak temel niteliklerini ortaya koymaktadır. Çalışmada Türkiye’de başkanlık odaklı bir hükümet sistemi değişikliğinin siyasi ve pratik nedenleri ortaya konulmakta, tarihi bir perspektiften Türkiye’de siyasi istikrarsızlık sorununun nasıl ortaya çıktığı ve neden bir türlü çözüme kavuşturulamadığı ele alınmaktadır. Başkanlık sisteminin bu soruna ne şekilde çözüm üreteceği irdelenmekte, söz konusu sistemin avantajları ve dezavantajları tartışılmakta ve kalıplaşmış itirazlar eleştirel bir bakış açısıyla incelenmektedir.

Nebi Miş, Ali Aslan, M. Erkut Ayvaz ve Hazal Duran tarafından yazılan ve dünyadaki başkanlık sistemi uygulamalarını karşılaştırmalı bir açıdan ortaya koyan diğer bir makalede ABD, Brezilya, Arjantin, Meksika, Güney Kore ve Şili örnekleri incelenmiştir. Söz konusu ülkelerde başkan ve parlamento seçimlerinin nasıl yapıldığı, başkanın ve diğer yürütme erkinin genel görevleri, başkanın yasamaya karşı sorumluluğu ve yasamanın yürütmeyi hangi mekanizmalarla denetlediği ortaya konulmuştur. Yasamanın yapısı, işleyişi

ve ülkeler arasındaki farklılıklar ele alınmış; seçimlerin zamanlaması, fesih meselesi, kararname ve veto yetkisi gibi konuların bu ülkelerde nasıl uygulandığı geniş bir şekilde çalışmaya dahil edilmiştir.

Başkanlık sistemlerinde denge ve denetleme araçlarının nasıl şekillendiği üzerine yapılan çalışmada Serdar Gülener, ABD, Brezilya, Arjantin, Meksika, Şili ve Güney Kore örnekleri üzerinden yasama, yürütme ve yargı arasındaki ilişkileri incelemektedir. Bu noktada söz konusu ülkelerin parti ve seçim sistemleri, başkanlık kararnameleri, başkanın veto ve fesih yetkisi, bütçe ve üst düzey kamu görevlilerinin atanması gibi unsurlar üzerinden denge ve denetim nasıl dizayn edildiği tartışılmıştır.

Nebi Miş ve M. Erkut Ayvaz'ın üç temel demokratik hükümet sistemi olarak kabul edilen başkanlık, parlamenter ve yarı başkanlık sistemlerinde devletin başı konumundaki devlet başkanı veya cumhurbaşkanının pozisyonu ve siyasal partilerle olan ilişkisine değinen çalışmada; bu üç siyasal sistemde devlet başkanı ve siyasal parti ilişkisinin mahiyeti, benzerlikleri ve farklılıklarına odaklanılmıştır. Sistemsel bazda ele alınan farklılıklar ve benzerlikler ülke örneklerine değinilerek detaylandırılmıştır.

Mehmet Zahid Sobacı ve Özer Köseoğlu tarafından hazırlanan makalede ise başkanlık sisteminin geçerli olduğu ülkelerdeki yerel yönetim konusuna odaklanılmıştır. Yerel yönetimlerin işlevleri ve varlık nedenleri üzerinden üniter ve federal devletlerde yerel yönetimlerin konumu tartışılmaktadır. Ayrıca Türkiye'de başkanlık sistemi tartışmalarında yerel yönetimlere yönelik temel yanlış anlamalar ve yanlışlar tespit edilerek, karşı argümanlar öne sürülmektedir. Çalışmada üniter devlet yapısına sahip başkanlık sistemlerine Endonezya, Güney Kore ve Şili; federal yapıya sahip başkanlık sistemlerine ABD ve Brezilya örnek olarak seçilmiştir. Ülkeler, "yerel yönetimlere ilişkin anayasal ve yasal arka plan", "yerel yönetimlerin türleri", "yerel yönetimlerin görevleri", "yerel yönetimlerin organları", "yerel demokrasi uygulamaları", "yerel yönetimlerin denetimi"

ve “yerel yönetimlerin mali yapısı”ndan oluşan yedi kritere göre karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir.

Kılıç Buğra Kanat, Sonya Khattak ve Jackson Hannon’ın hazırladığı çalışmada ise hükümet sistemi tartışmalarında üzerinde pek durulmayan bir konu olan başkanlık sistemlerinde dış politika yapım süreçlerine odaklanılmıştır. ABD başkanlık sistemi örneğinden hareketle, başkanın dış politika kararlarının oluşturulması sürecinde etkileşim halinde olduğu kurumlarla ilişkisi de analize dahil edilmiştir. Ayrıca bu konu incelenirken Arjantin, Brezilya, Meksika, Şili ve Güney Kore gibi ülkelerde dış politika yapım süreçlerinin nasıl şekillendiğine çok genel olarak değinilmiştir.

Kuşkusuz bu çalışmada teşekkür edilmesi gereken birçok kişi bulunmaktadır. Editörler olarak ilk teşekkür etmemiz gerekenler tabii ki kitaba makaleleri ile katkıda bulunan yazarlardır. Kitabın bölüm yazarlarına ek olarak Hazal Duran, M. Erkut Ayvaz, S. Hüseyin Öztürk, Seren Erciyas ve Baki Laleoğlu’na özellikle teşekkür etmemiz gerekiyor. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında hepsinin ayrı katkıları çok büyük. Ayrıca kitabın son okumasını yapan ve ekibiyle birlikte kapak dizaynından makalelerdeki şekil ve tabloların çizimine kadar birçok ayrıntı ile titizlikle ilgilenen ve kitabı baskı sürecine hazırlayan Mehmet Akif Memmi’ye çok teşekkür ediyoruz.

Nebi Miş

SETA Siyaset Araştırmaları Direktörü

Burhanettin Duran

SETA Genel Koordinatörü

BİR TÜRKİYE'DE SİYASAL SİSTEMİN DÖNÜŞÜMÜ VE CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ

NEBİ MİŞ
BURHANETTİN DURAN

Bu çalışmanın bir kısmı, özetlenerek ve İngilizce olarak *Insight Turkey* dergisinin Sonbahar 2016 sayısında "The Transformation of Turkey's Political System and Executive Presidency" başlığı ile yayımlanmıştır.

YAZARLAR

Burhanettin Duran 1993 yılında Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. 1993-2001 yılları arasında Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamladı. Aynı yıllarda Sakarya Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2001-2009 yılları arasında Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yaptı. 2010-2011 öğretim yılını George Mason Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak geçiren Duran, İstanbul Şehir Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde profesör olarak bulundu. Değişik kitap ve dergilerde Türk düşünce tarihi, Türk dış politikası, İslamcılık, Avrupa, demokrasi ve sivil toplum konularını işleyen Türkçe ve İngilizce makaleleri bulunan Duran'ın, *19. Dönem Parlamento Tarihi* (3 cilt) başlıklı bir de kitabı yayımlanmıştır. Duran başta *Türk Dış Politikası Yıllığı*, *Ortadoğu Yıllığı 2008* gibi eserler olmak üzere pek çok kitabın editörlüğünü yapmıştır. SETA'nın genel koordinatörlük görevini sürdüren Duran, *Sabah* ve *Daily Sabah* gazetelerinde köşe yazarıdır. Aynı zamanda Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'nde profesörlük görevini yürütmektedir.

Nebi Miş Lisans (2003) ve yüksek lisans (2005) eğitimini Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlayan Nebi Miş, doktorasını (2012) "Türkiye'de Güvenlikleştirme Siyaseti 1923-2003" başlıklı doktora teziyle Sakarya Üniversitesi'nde tamamladı. Doktora sürecinde bir yıl süre ile Belçika Katholieke Universiteit Leuven'de araştırmacı olarak bulundu. Türkiye'de güvenlik siyaseti, demokratikleşme, İslamcılık, Ortadoğu'da demokratikleşme ve Suriye konuları üzerinde çalışmakta ve Sakarya Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde dersler vermektedir.

Serdar Güleler Lisans ve yüksek lisans eğitimini Sakarya Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nde tamamlamıştır. Doktorasını aynı üniversitede "Anayasa Yargısı Parlamento İlişkileri Ekseninde Türk Anayasa Mahkemesinin Demokratik Meşruluk Sorunu" adlı teziyle 2010 yılında tamamlamıştır. 2012-2015 yılları arasında Anayasa Mahkemesinde Raportör/Hakim olarak görev yapan Güleler'in başlıca çalışma alanları, anayasa yargısı, insan hakları, bireysel başvuru, geçiş dönemi adaleti ve yargı politikalarıdır. Güleler, halen Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmakta olup Anayasa Hukuku, Türkiye'nin Anayasa Düzeni ve İnsan Hakları Hukuku derslerini yürütmektedir.

Ali Aslan University of Delaware'de (ABD) Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler okudu, 2012 yılında aynı üniversiteden doktora derecesini aldı. SETA İstanbul'da Toplum ve Medya Direktörlüğü'nde araştırmacı olarak çalışmaktadır. Çalışma alanları arasında uluslararası tarihsel sosyoloji, Türk dış politikası ve uluslararası siyaset yer almaktadır.

M. Erkut Ayyaz Erlangen-Nürnberg Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Hukuku bölümlerinden 2011 yılında mezun oldu. Alman DAAD bursu vesilesiyle ABD'nin North Carolina eyaletinde bulunan Duke University Political Science departmanında 2012-2013 arası bir yıllık master eğitimi aldı. ABD dönüşü Almanya Erlangen-Nürnberg Üniversitesi Siyaset Bilimi master programında uluslararası hukuk, insan hakları, Ortadoğu siyaseti ve özel ilgi alanı olarak da Türkiye siyaseti, sekülerizm, sivil-asker ilişkileri, askeri vesayet ve Türk düşünce dünyası üzerine yoğunlaşma fırsatı elde etmiştir. 2014 yılında master tezini bitirmesini müteakip mezun oldu. *Star*, *Yeni Şafak* ve *Daily Sabah* gazetelerinde yayımlanmış yazıları bulunmaktadır. SETA Ankara'da Siyaset Araştırmaları biriminde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır.

Mehmet Zahid Sobacı Doç. Dr. M. Zahid Sobacı, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden 2001 yılında mezun oldu. Yüksek lisans (2005) ve doktora (2009) eğitimlerini yine Uludağ Üniversitesi'nde tamamladı. M. Zahid Sobacı'nın akademik ilgi alanları kamu yönetiminde reform ve yeni eğilimler, kamu politikası, politika transferi, siyaset-bürokrasi ilişkisi ve e-devlettir. Odaklandığı konular üzerine ulusal ve uluslararası yayınlara sahip olan Sobacı, halen Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Özer Köseoğlu 2009 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda doktora öğretimini tamamlamıştır. Sakarya Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı'nda 2004 yılında araştırma görevlisi, 2009 yılında yardımcı doçent olarak çalışmış ve 2015 yılından bu yana da doçent olarak görev yapmaktadır. Kamu yönetimi reformu, kamu politikaları analizi, sosyal medya, performans yönetimi ve stratejik planlama, kamu değeri yönetimi alanlarında çeşitli ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır. Son dönemdeki çalışmaları arasında, 2015 yılında Doç. Dr. M. Zahid Sobacı ile birlikte *Kamu Yönetiminde Paradigma Arayışları: Yeni Kamu İşletmeciliği ve Ötesi* başlıklı kitapta editörlük bulunmaktadır.

Hazal Duran TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ile Türk Dili ve Edebiyatı (çift anadal) bölümlerinden 2012 yılında mezun oldu. Halen İstanbul Şehir Üniversitesi Modern Türkiye Çalışmaları Programı'nda yüksek lisans öğrenimine devam etmektedir. Daha önce TRT, *Aktuell* gazetesi ve Yunus Emre Vakfı'nda görev alan Duran'ın çalışma alanları arasında politik edebiyat, Kürt meselesi, azınlıklar ve insan hakları bulunmaktadır. SETA Ankara'da Siyaset Araştırmaları biriminde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır.

Kılıç Buğra Kanat SETA Washington DC Araştırma Direktörü Kanat, Penn State Üniversitesi Erie Kampüsü'nde Siyaset Bilimi doçentidir. Doktorasını Syracuse Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde tamamlayan Dr. Kanat aynı üniversiteden yüksek lisansını ve Marquette Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden ikinci yüksek lisansını almıştır. 2015 yılında Penn State Üniversitesi Erie Kampüsü'nde Üstün Araştırma Ödülü ve Öğretim Üyeleri Konseyi Araştırma Ödülü'ne layık görülen Kanat, daha önce Dış Politika Girişimi Geleceğin Liderleri Programı'na katılmıştır. Dr. Kanat'ın makaleleri *Foreign Policy*, *Insight Turkey*, *The Diplomat*, *Middle East Policy*, *Arab Studies Quarterly*, *Mediterranean Quarterly*, *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies* ve *Journal of Muslim Minority Affairs* dergilerinde yayımlanmıştır. Halen *Daily Sabah*'ta köşe yazarı olan Dr. Kanat aynı zamanda *History, Politics and Foreign Policy in Turkey*, *Change and Adaptation in Turkish Foreign Policy* ve *Politics and Foreign Policy in Turkey: Historical and Contemporary Perspectives*'in yazı işleri müdür yardımcılığını yürütmektedir.

Sonya Khattak Sonya Khattak lisans derecesini North Carolina Üniversitesi Ekonomi ve Küresel Çalışmalar Bölümü'nden "Küresel Ticaret, Ekonomi, Kalkınma ve Ortadoğu Çalışmaları" konularında uzmanlaşarak aldı. Khattak'ın araştırma alanları arasında bölgesel enerji meseleleri, Ortadoğu'da çatışma çözümleri ve uluslararası siyasi ekonomi yer almaktadır.

Jackson Hannon Lisans eğitimini Arapça ve Siyaset Bilimi alanlarında Utah Üniversitesi'nde tamamlamış, burada ekonomi ve uluslararası ilişkiler sertifikasını almıştır. SETA Washington DC'de araştırma asistanı olan Hannon bundan önce Ürdün'de Arapça eğitimi görmüştür. Hannon'ın çalışmaları uluslararası güvenlik, Ortadoğu ve Afrika siyaseti ile Transatlantik ilişkilere yoğunlaşmaktadır.

Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi adını taşıyan bu çalışma, alanında uzman akademisyenlerin çalışmalarını içermektedir. Kitapta, Türkiye’nin siyasal sistem dönüşümüne yönelik, bugüne kadar yapılan tartışmaların tarihsel arka planı ve sistemin dönüşümünü savunanların gerekçeleri etraflı bir şekilde ele alınmaktadır. Siyasal sistemin dönüşümüne karşı çıkanların itirazlarına da ayrıca yer verilmektedir. Türkiye’de siyasal sistemin dönüşümü genellikle başkanlık sistemi üzerinden tartışıldığı için kitapta makalelerin birçoğu bu konu üzerine odaklanmıştır.

Dünyada demokratik olarak başkanlık sistemi ile yönetilen ülke uygulamaları çeşitli açılardan karşılaştırılmıştır. Başkanlık sisteminin farklı ülkelerde anayasal tasarımı denetim ve denge mekanizmasının nasıl dizayn edildiği ortaya konulmuş, farklılıklar ve benzerlikler gerekçeleri ile analiz edilmiştir. Başkanlık sisteminde en çok öne çıkan iki konu olan yerel yönetimler ve dış politikanın yönetimi meselesi karşılaştırmalı örnekler üzerinden farklı makalelerde ele alınmıştır. Kitap ayrıca, TBMM’de kabul edilen Cumhurbaşkanlığı sisteminin anayasal dizaynında öne çıkan hususları demokratik hükümet sistemleri açısından karşılaştırarak analiz etmiştir.

NEBİ MİŞ • BURHANETTİN DURAN • SERDAR GÜLENER • ALİ ASLAN
M. ERKUT AYVAZ • HAZAL DURAN • MEHMET ZAHİD SOBACI • ÖZER KÖSEOĞLU
KILIÇ BUĞRA KANAT • SONYA KHATTAK • JACKSON HANNON

